

Наука в Україні та зарубіжних країнах:

анотований бібліографічний список

2020. – Вип. 5 (травень). – 7 с.

1. Аналіз досвіду закордонних офісів трансферу технологій для формування в наукових установах України ефективної системи трансферу технологій / П. Г. Мельник-Мельников, Т. В. П'ятчаніна, А. М. Огородник, М. Г. Мазур // Наука, технології, інновації. – 2019. – № 3. – С. 62-69. Висвітлено сучасні проблеми роботи офісів трансферу технологій (ОТТ) в Україні. Розглянуто світові практики роботи ОТТ та можливості адаптації їх досвіду до сучасних реалій України. Надано практичні рекомендації щодо функціонування вітчизняних ОТТ з урахуванням сучасних реалій. [Повний текст статті буде доступний після 01.10.2020 р.].
Текст: http://nti.ukrintei.ua/?page_id=2267.

2. Баланчук І. С. Розвиток та становлення інноваційної системи в Данії. Статистичний огляд / І. С. Баланчук // Наука, технології, інновації. – 2019. – № 3. – С. 42-54. За результатами аналізу статистичних даних та наукових оглядів офіційних сайтів Європейського Союзу, Всесвітньої організації інтелектуальної власності, Організації економічного співробітництва та розвитку висвітлено процес становлення та сучасний стан інноваційної системи Данії у порівнянні з іншими країнами регіону та світу. Подано стислу історичну довідку про початок інноватизації країни, зокрема, вказано основоположні законодавчі документи, головні складові інноваційної системи, названо провідних “гравців” інноваційного процесу в цій країні. Наголошено на доцільності втілення “данського” (або “скандинавського”) сценарію у становленні інноваційної системи в Україні. [Повний текст статті буде доступний після 01.10.2020 р.]. Текст : http://nti.ukrintei.ua/?page_id=2261.

3. **Березняк Н. В. Європейська платформа старт-спеціалізації – нові можливості для інновацій в Україні** / Н. В. Березняк // Наука, технології, інновації. – 2019. – № 1. – С. 3-7. *Подано стислий огляд можливостей, переваг і вимог до участі країн і регіонів у роботі Європейської платформи смарт-спеціалізації (S3), що, зокрема, дає можливість і Україні відкрити регіональний потенціал держави і здійснити промислову модернізацію на інноваційних засадах. Описано вимоги щодо розробки стратегії розумної спеціалізації та ключові принципи, на яких вона базується. Виявлено умови, за яких можна отримати доступ до інвестицій у дослідження та інновації від Європейських структурних та інвестиційних фондів (ESIF), включаючи ERDF. Розглянуто підходи до визначення пріоритетних напрямів, галузей і сфер економічної діяльності, в яких регіони або країни-учасниці мають конкурентну перевагу або потенціал для досягнення стійкого розвитку, заснованого на знаннях, і здійснення економічних перетворень, необхідних для вирішення нагальних проблем суспільства і навколишнього середовища. Обґрунтовано необхідність і механізми запобігання ризикам при роботі на платформі S3.* Текст : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/162664/01-Berezn%D1%96ak.pdf?sequence=1>

4. **Вавіліна Н. І. Підготовка наукових кадрів як основа формування інтелектуального капіталу країни** / Н. І. Вавіліна // Наука, технології, іновації. – 2019. – № 4. – С. 16-28. *Проаналізовано стан і тенденції підготовки наукових кадрів в аспірантурі та докторантурі України в період 2010 - 2018 рр. Встановлено, що останніми роками спостерігається тенденція значного скорочення загальної кількості аспірантів і докторантів, а також частки тих, хто закінчив аспірантуру з захистом дисертацій. Причинами цього є, передусім, відсутність ефективних стимулів залучення талановитої молоді України у сферу науки. Формування кадрів вищої кваліфікації у вітчизняних аспірантурі та докторантурі не відповідає сучасним вимогам української економіки та*

викликам глобальної економіки знань та інновацій через: незбалансовану структуру підготовки науковців за галузями наук і галузями знань; відсутність міждисциплінарного підходу, інноваційної та бізнес-підготовки аспірантів і докторантів. Реалізація цих напрямів потребує збільшення освітніх програм аспірантури і докторантури та постійної актуалізації їх змісту, як це робиться в докторантурі провідних країн світу. Окреслено головні тенденції й особливості підготовки науковців вищої кваліфікації в розвинених країнах Європи та США, позитивний досвід яких може бути корисним для вітчизняної практики реформування системи підготовки наукових кадрів. [Повний текст статті буде доступний через 12 місяців після її видруку]. Текст : http://nti.ukrintei.ua/?page_id=2518.

5. Волошенюк Л. В. Інноваційне підприємництво як ефективний механізм трансферу технологій в Ізраїлі / Л. В. Волошенюк, Н. І. Горностай, О. Є. Михальченкова // Наука, технології, інновації. – 2019. – № 4 (12). – С. 60-68. *Визначено, яким чином здійснюється передача технологій з університетів в бізнес і як відбувається усунення "розриву на рівні розробки" в Ізраїлі. Проаналізовано політику, моделі і принципи у сфері передачі технологій, механізми стимулювання передачі науковими співробітниками технологій бізнесу. Висвітлено, яким чином реалізується підприємницька ініціатива дослідних установ Ізраїлю.* [Повний текст статті буде доступний через 12 місяців після її видруку]. Текст : http://nti.ukrintei.ua/?page_id=2590.

6. Жукович І. А. Установи НАН України у міжнародному рейтингу SCIMAGO / І. А. Жукович, І. Ю. Єгоров // Наука, технології, інновації. – 2019. – № 2. – С. 15-22. *Розглянуто методологію побудови міжнародного рейтингу наукових установ залежно від рівня ефективності їх наукової діяльності (Scimago) та її застосування для оцінювання діяльності наукових установ НАН України. Зокрема, проаналізовано результати рейтингу Scimago за 2018 р. За результатами рейтингування визначено наукові установи різних країн, що є лідерами, а також позицію*

наукових установ, котрі перебувають у складі НАН України, у цьому рейтингу. Порівняно результати національного оцінювання установ НАН України, проведеного за новою Методикою оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України, з результатами рейтингу Scimago 2018. [Повний текст статті буде доступний після 01.07.2020 р.]. Текст : http://nti.ukrintei.ua/?page_id=1967.

7. **Кваша Т. К. Діяльність закладів вищої освіти у сфері трансферу технологій** / Т. К. Кваша, О. Ф. Паладченко, І. В. Молчанова // Наука, технології, інновації. – 2020. – № 1. – С. 49-57. *Стаття присвячена трансферу технологій, створених у рамках наукових досліджень і розробок закладами вищої освіти (ЗВО), які підпорядковані МОН України, як однієї з ключових складових інноваційної діяльності. Наведено результати дослідження, які свідчать, що у 2018 р. ЗВО, які підпорядковані МОН, було передано 969 технологій, з яких майже всі (93,2 %) — промисловим підприємствам. У порівнянні з 2017 р. кількість переданих технологій загалом зменшилася, але лише на внутрішньому ринку. Причому обсяги надходжень від передання технологій зросли як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках завдяки підвищенню конкурентоспроможності цих технологій, особливо, на зовнішньому ринку, на якому за невисокого зростання кількості переданих технологій відбулося значне зростання обсягів надходжень від їх передання. Серед ЗВО, які здійснювали трансфер технологій, у 2016 р. лідером був Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”, а у 2017 р. та 2018 р. — Сумський державний університет. Для вирішення проблеми й активізації інноваційного розвитку запропоновано здійснювати державну фінансову підтримку інноваційної діяльності в ЗВО, зокрема шляхом інноваційних програм, державного замовлення та окремих інноваційних проектів, як це передбачено Законом України “Про інноваційну діяльність”. [Повний текст статті буде доступний через 12 місяців після її видруку]. Текст : http://nti.ukrintei.ua/?page_id=2713.*

8. Кірюхін М. М. Топ-4 таємниці для просування наукової грамотності / М. М. Кірюхін // Наука, технології, інновації. – 2019. – № 4. – С. 15-20. *Наведено інформацію про новий сегмент наукової діяльності, який швидко розвивається в усьому світі та має умовну назву — наукова грамотність. Зазначено, що наукова грамотність може мати власну нішу (цільова група, методологія тощо), яка відрізняється від добре відомого STEM (наука, технологія, інженерія, математика). Головне завдання STEM — це відбір талановитих людей. Водночас, певна кількість наукової інформації потрібна не лише вищезгаданим талантам, а й іншим людям нашої планети. Неможливо точно визначити, який саме відсоток населення цікавиться спеціальною науковою інформацією. Однак не має жодних сумнівів у тому, що всі жителі Землі повинні мати достовірну інформацію про те, яким чином наука, техніка та інженерія змінять їхнє особисте життя в найближчому та віддаленому майбутньому. Автор проаналізував ці інструменти та дійшов висновку стосовно того, що для ефективного просування наукової грамотності вони мають бути: недорогими, такими, що відтворюються, викликати інтерес, використовувати сучасні технології. Запропоновано план дій для більш ефективного міжнародного просування наукової грамотності. [Повний текст статті буде доступний через 12 місяців після її видруку]. Текст : http://nti.ukrintei.ua/?page_id=2586*

9. Орлов О. І. Проблема співвідношення віри та наукових знань [Електронний ресурс] / О. І. Орлов, М. О. Семко // Юрид. електрон. журн. – 2019. – № 5. – Електрон. дані. *Наголошено, що науково-технічна революція була зумовлена не лише накопиченням нових знань і технологічних можливостей, а й певним станом духовної культури. Але культурний прогрес людства не забезпечує вирішення важливих духовних проблем, які залишаються таємницями, недосяжними для раціонального мислення. З усвідомленням такої проблеми пов'язане нове бачення феномена віри. Зазначено, що віра протилежна не знанню, а науковому доведенню, котре, своєю чергою, є самостійним способом отримання знання. Зауважено, що у*

світовій філософії є тенденція розмежування знання і віри за критерієм раціональності. Насправді, принципової суперечності між вірою і знанням немає, а є причинно-наслідковий зв'язок. Розглянуто наукові підходи та вплив віри та наукових знань на цьому етапі. Основною ознакою релігійної віри є людський інтерес до надприродного (трансцендентного), яке знаходиться з іншого боку чуттєвого сприйняття об'єктів. У сучасну епоху через глобальні кризи виникає проблема пошуку нових світоглядних орієнтирів людства, що і підштовхує до переосмислення функцій науки. Автори зазначають, що філософію не завжди приймали як у сфері науки, так і в християнському світі, і це має відповідні пояснення. Текст : http://www.lsej.org.ua/5_2019/87.pdf

10. Постригань Т. Правове регулювання наукових і технопаркових структур Німеччини / Т. Постригань // Теорія і практика інтелект. власності. – 2019. – № 4. – С. 53-58. *Розкрито важливі правові аспекти створення та діяльності наукових і технопаркових структур у Німеччині. Проаналізовано законодавство Німеччини з питань діяльності університетів, механізмів підтримки інновацій, податкових пільг, захисту прав на інтелектуальну власність, отриману при державному фінансуванні розробок тощо. Простежено розвиток наукових і технопаркових структур Німеччини. Охарактеризовано інноваційні структури, їх особливості. Висвітлено сучасний стан і тенденції діяльності наукових і технопаркових структур Німеччини.* Текст : http://www.inprojournal.org/wp-content/uploads/2019/11/53-58.qxd_.pdf

11. Kiryukhin M. M. Science literacy as the tool for surviving in the changing world = Наукова грамотність як інструмент виживання у світі, що змінюється / M. M. Riryukhin, V. D. Parkhomenko // Наука, технології, інновації. – 2019. – № 1. – С. 15-19. *Метою статті є методологічне обґрунтування необхідності досліджень у сфері наукової грамотності, викладаються ідеї щодо розвитку та пропаганди наукової грамотності для збереження лідерства України у цьому напрямі в світі. Надана стисла*

інформація про доповіді, зроблені на Всесвітній конференції з наукової грамотності. Конференція була організована Китайською асоціацією з науки та технологій (CAST) спільно з ЮНЕСКО та Всесвітньою федерацією інженерних організацій у Пекіні в 2018 р. Надано авторське визначення терміну “наукова грамотність”, а також обґрунтування необхідності розробки наукової бази у цьому напрямі. Наведено рекомендації для координації зусиль світової спільноти, що будуть спрямовані на формування наукової грамотності як інструмента виживання у світі, що змінюється.

Текст:

http://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2020/05/%D0%9A%D0%B8%D1%80%D1%8E%D1%85%D0%B8%D0%BD_1-19.pdf

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко

16 травня 2020 р.